

Handläggare
Karin Nordmark
Telefon: 08-508 25 281**Till**
Socialnämnden
2020-04-21

Insatser för att stabilisera skolgång

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialnämnden godkänner rapporten.
2. Socialnämnden överlämnar ärendet till stadsdelsnämnderna för kännedom.

Lena Lundström Stoltz
förvaltningschefGunilla Ekstrand
avdelningschef

Sammanfattning

Forskning visar på ett samband mellan goda skolresultat och psykisk hälsa. Att gå ut skolan med godkända betyg är en stark skyddsfaktor för alla barn och unga. Att klara skolan är också den enskilt viktigaste skyddsfaktorn för att lyckas senare i livet med att etablera sig i samhället vad gäller arbete och försörjning. Barn och unga har lagstadgad rätt till utbildning och skolan är skyldig att vid behov erbjuda elever extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen eller i form av särskilt stöd. I de fall där dessa insatser inte når fram eller inte är tillräckliga behöver det finnas lättillgängliga stöd- och hjälpinsatser inom socialtjänsten för de barn, unga och familjer som är i behov av dem. De insatser som socialtjänsten ger som kan stabilisera skolgång och skolprestationer är betydelsefulla, dels för att problemen inte ska förvärras, dels för att öka barnens och de ungas möjligheter att lyckas i skolan så att skolan kan ge skydd mot psykisk ohälsa och olika former av sociala problem som till exempel kriminalitet och missbruk längre fram i livet.

I rapporten ”Insatser för att stabilisera skolgången för barn och unga som är aktuella inom socialtjänsten” (se Bilaga 1) har insatser som kan antas stabilisera skolgången identifierats med utgångspunkt i de

insatser som redan finns i staden samt i aktuell forskning och omvärldsbevakning där exempel från andra kommuner lyfts.

Utvecklingen av insatser som stabiliserar skolgången för barn och unga aktuella inom socialtjänsten handlar till stor del om en utveckling av och ett förändrat synsätt kring innehållet i de insatser som beviljas. Arbetet med att alltid ha fokus på skolgången och att prioritera barnets/den ungas behov av skolgång behöver påbörjas redan vid mottagandet av en ansökan eller en anmälan till socialtjänsten. Fokus på en fungerande skolgång bör sedan ständigt finnas med under utredningsfasen och föras vidare till den verksamhet som kommer att utföra insatsen. För att insatser ska kunna verka för en stabilare skolgång krävs att barnets skolgång uppmärksammas i hela kedjan. Det är av vikt att följa upp att de insatser som tillsätts för att stabilisera skolgången ger avsedd effekt vad gäller skolresultat och kunskapsutveckling och därmed bidrar till att på lång sikt ge barnet eller den unga goda framtidsutsikter. Genom forskning vet vi att om samhället vill förbättra framtidsutsikterna för utsatta barn är det avgörande att ge dem ett kraftfullt stöd under skolgången.

Socialförvaltningen föreslår att nämnden godkänner rapporten inklusive den förteckning (se Bilaga 1.1) som redogör för insatser inom socialtjänsten som kan verka för att stabilisera skolgången.

Bakgrund

Socialnämnden fick i Stockholm stads budget 2020 uppdraget att tillsammans med stadsdelsnämnderna utveckla fler insatser för att stabilisera skolgången för barn och unga som är aktuella inom socialtjänsten.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts vid avdelningen för stadsövergripande sociala frågor. Förvaltningsgruppen har behandlat ärendet den 15 april.

Ärendet

Som grund för uppdraget ligger kommunfullmäktiges mål *Barn och unga växer upp under trygga förhållanden*.¹ I uppdraget ingår att tillsammans med stadsdelsnämnderna utveckla fler insatser för att stabilisera skolgången för barn och unga som är aktuella inom socialtjänsten.

Under arbetet med aktuell rapport har besök genomförts i stadens enhetschefnätverk för myndighetschefer respektive

öppenvårdschefer inom barn och unga samt biträdande enhetschefer inom barn respektive unga. Syftet med besöken i nätverken har varit att presentera uppdraget samt att få inspel och föra diskussion kring uppdraget och insatser som kan tänkas stabilisera skolgången. Avdelningschefsnätverket har beretts möjlighet att komma med input och synpunkter på framtaget förslag till rapport och förteckning. Vidare har aktuell kunskap och forskning tagits del av samt samtal förts med organisationerna Knas Hemma och Maskrosbarn för att lyssna in dessa organisationers syn på insatser som stabiliserar skolgången. För att i rapporten ta in hur andra städer arbetar för att stabilisera skolgången har kontakt tagits med storstäderna Malmö och Göteborg samt några mindre städer i Sverige.

När ett barn eller en ung person är aktuell inom socialtjänsten är det av stor vikt att skyndsamt påbörja en samverkan mellan skolan och socialtjänsten för att vidta de eventuella åtgärder som behövs för att bidra till att stabilisera barnets/den ungas skolgång.

Socialtjänsten gör idag en hel del som bidrar till att stabilisera barn och ungas skolgång, både på en främjande och förebyggande nivå och via de åtgärder och insatser som beviljas och genomförs till barn och unga som är aktuella inom socialtjänsten.

En aspekt som under samtal i nätverken framkommer som viktig att ta hänsyn till vid utredningar som handlar om skolfrånvaro är att dessa bedrivs skyndsamt så att eventuellt stöd kan sättas in så snart som möjligt. Vidare diskuteras på samma tema, möjligheten att under pågående utredningar som handlar om skolproblematik, sätta in insatser under tiden som utredningen pågår. Det anses vara av vikt att komma in tidigt med insatser så att inte stora delar av terminen hinner passera under utredningstiden.

Forskning har visat att den enskilt viktigaste skyddsfaktorn för att det ska gå bra för barn och unga senare i livet är att de klarar skolan. I de samtal som förts under sammanställningen av denna rapport framkommer vikten av att alltid, i alla utredningar och insatser för barn och unga i staden, uppmärksamma skolgången och alltid arbeta mot målet att alla barn ska få en fullgod skolgång. Detta kommer i sin tur leda till att fler barn och unga som växer upp under social utsatthet i större utsträckning klarar sin skolgång.

Den vanligast förekommande öppenvårdsinsatsen i stadens stadsdelsförvaltningar är familjebehandling. Inom familjebehandling finns en mängd olika metoder och modeller.

Familjebehandling kan verka stabiliserande för skolgången, i synnerhet om insatsens mål formuleras med fokus på skolresultat och kunskapsutveckling, samt att utgångspunkten i behandlingen bygger på barnets rätt till utbildning.

Insatserna kontaktperson och kontaktfamilj som tillhandahålls vid stadsdelsförvaltningarna samt insatserna kort strategisk familjebehandling (BSFT) och särskilt kvalificerad kontaktperson (SKKP) som tillhandahålls vid Framtid Stockholm, kan även dessa, med rätt målformulering i uppdraget och rätt fokus under insatsen, verka för att stabilisera skolgången.

Det är av stor betydelse att insatser följs upp systematiskt och likvärdigt över staden, både på individnivå och aggregerad nivå, för att få kännedom om huruvida den aktuella insatsen bidrar till stabiliserad skolgång.

Professor Bo Vinnerljung och doktoranden Hilma Forsman vid Stockholms universitet skriver i boken Skolsocialt arbete² att många av de satsningar som genomförts inom området utsatta barns skolgång hittills främst har riktats till barn i samhällsvård, det vill säga barn och unga som är placerade utanför det egna hemmet. En del av de problem och hinder som placerade barn stöter på är unika för just deras situation. Generellt sett finns det dock ingen anledning att tro att de insatser som fungerar för placerade barn för att stödja skolgången inte skulle fungera även för barn och unga som är aktuella inom socialtjänsten men som inte är placerade.

Till rapporten hör en bilaga i form av en förteckning som redovisar de insatser som bedrivs vid stadsdelsförvaltningarnas egna öppenvårdsenheter, öppenvårdsinsatser som tillhandahålls inom socialförvaltningen, öppenvårdsinsatser som avropas samt öppenvårdsinsatser som under uppdraget framkommit som möjliga för att för att stabilisera skolgången.

Efter framtagande av denna rapport inklusive förteckning handlar socialförvaltningens enhet kompetenscenter barn och ungas arbete om att utifrån identifierade insatser som stabiliserar skolgång stötta stadsdelsförvaltningarna samt socialförvaltningen i utveckling, förädling samt ökat beviljande av dessa insatser så att fler insatser som stabiliserar skolgången genomförs. Enheten ska också fortsatt

arbeta för likställighet inom staden vad gäller utbud av insatser som stabiliserar skolgång.

Jämställdhetsanalys

Oavsett uppväxtbakgrund är låga eller ofullständiga betyg vanligare bland pojkar än bland flickor. De insatser som redovisats i rapporten vänder sig till både pojkar och flickor. Det skiljer sig åt i stadsdelsförvaltningarna vad gäller vilka insatser som erbjuds och tillhandahålls. En viktig aspekt framåt är att, vid stadsdelsförvaltningarna samt socialförvaltningens verksamheter som tillhandahåller insatser, säkerställa könsuppdelad statistik. Detta för att skapa förutsättningar för att se om det skiljer sig åt för pojkar och flickor vad gäller vilka insatser som erbjuds och tillhandahålls för att stabilisera skolgång.

Barnrättsperspektiv

Barnets bästa ska alltid beaktas när barnet/den unga berörs av socialtjänstens insatser eller åtgärder. I bedömningen av insats ska hänsyn tas till samtliga berörda rättigheter som barnet har enligt barnkonventionen. Då skolan är en sådan stark skyddsfaktor mot olika problematiska utfall kan barnets bästa generellt sett antas vara att få sin rätt till utbildning tillgodosedd och att det därvid är av stor vikt att samverkan mellan skolan och socialtjänsten fungerar.

Barnrättsperspektivet och barnets rättigheter ska beaktas i alla stadens verksamheter, i ordinarie planering, i utförande och i uppföljning. Särskilt viktiga delar i lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter, den så kallade barnkonventionen, i detta sammanhang, är artikel 2 om alla barns lika värde, artikel 3 om att barnets bästa ska komma i främsta rummet vid alla åtgärder som rör barn, artikel 6 om att alla barn har rätt till liv och utveckling, artikel 12 om respekt för barnets åsikter och rätten till inflytande och delaktighet, artikel 18 om föräldrarnas gemensamma ansvar med stöd från samhället samt artikel 28 om barnets rätt till utbildning.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Socialförvaltningen föreslår att nämnden godkänner bifogad rapport inklusive den förteckning som redogör för insatser inom socialtjänsten som kan verka för att stabilisera barns och ungas skolgång.

Bilagor

- Bilaga 1. Rapporten *Insatser för att stabilisera skolgången för barn och unga aktuella inom socialtjänsten*

Bilaga 1.1 Förteckning över biståndsbedömda insatser inom
socialtjänsten som kan verka för att stabilisera barns
och ungas skolgång